

Wateroverlast 14 juli 2021: commissie Watersysteem, Zuiveren en Waterketen
19 oktober 2022

Inspreektekst Stichting Water-Stop.NU

Agendapunten:

3.6 Begroting 2023

3.5 Najaarsrapportage 2022

Geachte leden van de commissie Watersysteem, Zuiveren en Waterketen,

Op 14 juli 2021 was sprake van zeer grote wateroverlast in het Heuvelland. Dat hoef ik u natuurlijk niet te vertellen. De schade bedroeg volgen het COT 1,8 mrd. Bij de inwoners van Bunde en Geulle stond het water tot 1,5 meter hoog in de huizen.

Mijn naam is Marja Hilders. Ik vertegenwoordig de Stichting Water-Stop.NU. De stichting is na de watersnoodramp van juli 2021 opgericht door bewoners van het watersnoodgebied in de omgeving van de Geulmonding.

Wij pleiten voor:

1. Onafhankelijk onderzoek naar de oorzaken van de overstroming;
2. Regie bij de verantwoordelijke instanties over de complexe waterhuishouding in het leefgebied Geul en Maas; nu wordt veel naar andere overheden en instanties verwezen en er gebeurt concreet weinig.
3. Samenwerking met deze instanties + inspraak op beleid en oplossingen;
4. Maatregelen om herhaling te voorkomen en schade te beperken wanneer een overstroming dreigt (crisisnoodplan).

Deevaluaties Deltares

Deltares heeft een viertal deevaluaties over de wateroverlast van juli 2021 uitgebracht in april en mei 2022. Over de Geulmonding, Valkenburg, Eygelshoven en de Roermonding. Het complete evaluatierapport zal begin 2023 verschijnen.

De deelrapporten bevatten al zeer relevante conclusies en aanbevelingen die (nog) niet terugkomen in de begroting.

Gezien de omvang van de wateroverlast, de urgentie en de schade zou het waterschap kunnen overwegen:

- welke maatregelen urgent zijn en snel om actie vragen;
- welke maatregelen 'no regret' zijn, dus 'altijd goed'. Die maatregelen kunnen met voorrang ter hand worden genomen;
- waar meekoppelkansen bestaan.

Ook zou kunnen worden bepaald

- welke planvorming alvast kan worden voorbereid;
- welk overleg daarvoor nodig is met andere waterbeheerders (rijk, RWS, provincie) en gemeenten (o.a. riolering en ruimtelijke ordening).

'No regret' en anticiperen

De maatregelen en adviezen van Deltares dienen, gezien de urgentie en de grote omvang van de schade, beoordeeld te worden op de mogelijkheid tot anticiperen en het uitvoeren van 'no regret' maatregelen. Zowel anticiperen als 'no regret maatregelen' zijn niet terug te vinden in de najaarsrapportage of in de begroting 2023.

[Anticiperen en 'no regret' maatregelen zijn geheel conform het beleidsrapport van de commissie Tielrooij 'Waterbeheer in de 21^e eeuw' - uit 2000 alweer -, waarop het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW 2003) is gebaseerd. Daarin zijn ook de voorlopige 'werknormen wateroverlast' vastgesteld.]

We verzoeken het AB en DB om vóór behandeling in het AB (waarschijnlijk op 30 november a.s.) inzicht te verschaffen in 'no regret' maatregelen en mogelijkheden om te anticiperen, zodat tijdig in de begroting prioriteiten kunnen worden bepaald.

Inwoners hebben, gezien hun zorgen en de enorme schade, er recht op dat het waterschap tijdig 'no regret' maatregelen identificeert en aanpakt.

Bij de **Geulmonding** gaat het dan om:

- De capaciteit van de sifon bij Bunde onder het Julianakanaal door; die is onvoldoende, ook als de sifon alleen voor de Geul wordt benut. Een extra duiker of een hevel bij de sifon is nodig. Hierover worden *geen* afspraken of een convenant voorbereid met Rijkwaterstaat. Overleg opstarten en planvorming zou een goede 'no-regret' maatregel zijn. Aan de sifon moet zeker iets gebeuren, meldde ook gedeputeerde Roefs op 30/9.
- een overlaatgebied ten zuiden van de Geul (Gelei, Kanjel) nabij de sifon
- onderhoud sifon en houtopvang verplaatsen naar bovenstrooms (wordt aan gewerkt)

In de andere deelrapporten van Deltares komen o.a. als 'no regret'-maatregelen aan de orde bovenstroomse groene buffers en het versterken van afgekeurde dijken bij de Roerinjaat.

Normering wateroverlast

De normering voor wateroverlast in het Heuvelland is bepaald op 1:25. Het watersysteem is dan ingericht op het kunnen verwerken van een regenbui van eens in de 25 jaar. Dat is de

norm voor akkerland. Voor stedelijk gebied in het Heuvelland zou een norm moeten gelden van 1:100, net als in de rest van Nederland.

[Deze normen zijn bepaald in het Nationaal Bestuursakkoord Water in 2003. In 2003 werd al een uitzondering gemaakt voor Limburg vanwege vrij afstromend gebied. In andere provincies is ook vrij afstromend gebied en de norm van 1:100 wordt niet altijd gehaald.]

Nergens in Nederland is sprake van zo'n groot aaneengesloten gebied als het Heuvelland met een norm van 1:25. En die norm van 1:25 wordt ook nog eens niet overal gehaald, pas in 2035 zal dat het geval zijn.

Over de mogelijkheden van een norm van 1:100 verschijnt eind 2022 een rapport van Deltares naar aanleiding van een Statenmotie uit december 2021.

Gedeputeerde Roefs meldde dat gezien moet worden op welke wijze de normering meer risico gestuurd kan worden. Dat impliceert dat voor stedelijk gebied in het Heuvelland moet worden gezien waar een hogere norm mogelijk is.

MKBA: Van belang is dat hier een maatschappelijke kosten-batenanalyse wordt uitgevoerd, met meer realistische (hogere) baten voor het voorkómen van schade.

Landschap: Maatregelen kunnen impact hebben op het landschap. Daarom is belangrijk dat gebiedsgericht wordt bepaald welke maatregelen een optie zijn. Zo bestaan er bv. flexibele waterkeringen die door de waterdruk omhooggaan en later weer omlaag (zonder dat daarvoor dus hulptroepen moten worden ingeschakeld)

Wij verzoeken de commissie te bevorderen

- dat eerder genoemde aandachtspunten worden meegenomen in de besluitvorming over de begroting en
- dat de activiteiten voor 2023 hierop worden aangepast.

Ik dank u voor uw aandacht

Marja Hilders
Paul Neering
Lea Jaspar
Water-Stop.NU
18-10-22